

ANALÝZA POHYBU OBYVATEĽSTVA V OKRESOCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresné oddelenie Štatistického úradu v Nových Zámkoch uskutočnilo analýzu vybraných ukazovateľov pohybu obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky pomocou viacrozmernej štatistickej analýzy. Išlo o nasledovne vybrané ukazovatele: **sobášnosť, živorodosť, prirodzený prírastok obyvateľstva, prisťahovalí, prírastok sťahovania a celkový prírastok obyvateľstva.**

Z hľadiska objektívnej porovnateľnosti jednotlivých okresov navzájom boli v analýze použité relatívne ukazovatele pohybu obyvateľstva, t.j. prepočítané na 1000 obyvateľov okresu. Použitím relatívnych ukazovateľov je teda možné eliminovať faktory veľkosti okresov, počtu obyvateľov a iné. Ďalšou podmienkou pri použití metód viacrozmernej štatistickej analýzy je potrebné uvažovať s ukazovateľmi rovnakého typu. Na analýzu uvedeného problému boli vybrané ukazovatele stimulného charakteru (Tab.1).

Sobášnosť, resp. hrubá miera sobášnosti, udáva počet sobášov uzavretých v jednom roku pripadajúcich na 1000 obyvateľov okresu.

Živorodosť, resp. koeficient živorodenosti udáva, koľko živonarodených detí pripadá v sledovanom časovom intervale na 1000 obyvateľov okresu.

Prírodný prírastok obyvateľstva vyjadruje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých v územnej a časovej jednotke. Ak počet zomrelých prevyšuje nad počtom živonarodených, ide o prirodzený ubytok a ukazovateľ prírodného prírastku obyvateľstva nadobúda záporné hodnoty. V tabuľke 1 je prirodzený prírastok vyjadrený na 1000 obyvateľov okresu, t.j. ide o rozdiel počtu živonarodených a zomrelých osôb v sledovanom období na 1000 obyvateľov okresu.

Ukazovateľ prisťahovalí udáva počet obyvateľov (imigrantov), ktorí sa do okresu v sledovanom období prisťahovali. Spomenutý ukazovateľ v relatívnom vyjadrení vyjadruje počet prisťahovaných osôb do okresu na 1000 obyvateľov okresu.

Ukazovateľ vysťahovalí v relatívnom vyjadrení udáva počet vysťahovaných osôb (emigrantov) z okresu v sledovanom období na 1000 obyvateľov okresu.

Prírastok sťahovania je tvorený rozdielom medzi obyvateľmi do okresu prisťahovanými a obyvateľmi z okresu vysťahovanými. Ak počet obyvateľov, ktorí sa do okresu prisťahovali, je nižší

ako počet obyvateľov, ktorí sa z okresu vysťahovali, prírastok sťahovania nadobúda záporné hodnoty. V analýze je použitý ukazovateľ v relatívnom vyjadrení, to znamená, že ide o rozdiel počtu obyvateľov prisťahovaných a vysťahovaných v sledovanom období na 1000 obyvateľov okresu.

Celkový prírastok obyvateľstva možno charakterizovať ako súhrn prirodzeného prírastku a mechanického prírastku (prírastok sťahovania). Ako už bolo uvedené, aj tento ukazovateľ je prepočítaný na 1000 obyvateľov okresu.

Na základe prepočtov sa určilo poradie jednotlivých okresov podľa štyroch metód viacrozmernej štatistickej analýzy. Na základe týchto metód okresy získali rozdielne umiestnenie, ktoré možno odôvodniť tým, že jednotlivé metódy sú rozdielne citlivé na extrémne hodnoty, ktoré sa vyskytli v súbore vybraných ukazovateľov. Tieto rozdiely možno redukovať výpočtom priemerného poradia, na základe ktorého sa potom môže určiť konečné poradie v rámci okresov Slovenska z hľadiska pohybu obyvateľstva.

Podrobný prehľad o konečnom poradí okresov v rámci Slovenska ako aj ich poradí podľa jednotlivých metód udáva tabuľka 2.

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že súhrnne možno za najlepšie okresy, čo sa týka pohybu obyvateľstva označiť Vranov nad Topľou, Dolný Kubín, Bardejov, Prešov a Starú Ľubovňu. To sú zároveň okresy v prvej päťke konečného poradia. Suverénne najhorší je okres Lučenec (38. miesto) a okres Trenčín (37. miesto).

Okres Nové Zámky sa z 38 okresov radí na veľmi zlé 36. miesto, čo znamená, že pre formovanie reprodukcie obyvateľstva v okrese je charakteristický nepriaznivý vývoj jednotlivých vybraných ukazovateľov pohybu obyvateľstva.

Základný atribút reprodukcie obyvateľstva živorodosť zaznamenáva neustály pokles a v rámci porovnania s ostatnými okresmi Slovenska veľmi nízku hodnotu. Toto vplýva aj na nepriaznivý stav prírodného prírastku obyvateľstva.

Ďalšími negatívnymi tendenciami sú veľmi nízka sobášnosť, počet prisťahovaných, s tým súvisiaci prírastok sťahovania, a teda aj nízky celkový prírastok obyvateľstva okresu Nové Zámky.

Táto nepriaznivá situácia vplýva hlavne na zmeny vo vekovej štruktúre obyvateľstva, ktorá sa neustále v okrese zhoršuje, čo spôsobuje starnutie

(dokončenie na str. 7)

(dokončenie zo str. 6)

populácie okresu. Je potrebné si uvedomiť, že súčasné populačné správanie sa obyvateľstva má rozhodujúci vplyv na jeho počet a vekovú štruktúru až do polovice nasledujúceho storočia.

Tabuľka 1

Tabuľka 2

OKRES SLOVENSKEJ REPUBLIKY	sobášnosť	živo-rodosť	prírodn. prírastok	prísta-hovalí	prírastok sťahova-nia	celkový prírastok	Metóda súčtu poradí	Bodo-vacia metóda	Metóda normo-vanej pre-mennej	Metóda Hammg priem. vzd.	Konečné poradie
BANSKÁ BYSTRICA	6	13	2.9	7.2	-1.6	3.4	34	31	34	28	33
BARDEJOV	6.4	17.8	9.2	7	0.5	9.6	4	2	5	4	3
BRATISLAVA	5.8	10.6	2	11.9	1.7	3.7	24	11	21	18	18
BRATISLAVA - VIDIEK	6.1	12.6	1.4	15.1	1.1	2.5	18	10	12	13	12
ČADCA	6.7	15.9	6.2	5.1	-3.4	2.9	24	35	26	20	26
DOLNÝ KUBÍN	7	20.8	12.9	4.3	-2	10.9	5	5	1	2	2
DUNAJSKÁ STREDA	6.4	12.6	2.9	7.2	0.6	3.6	22	15	22	21	20
GALANTA	6.1	12.5	2	9.8	-0.4	1.5	32	23	32	26	29
HUMENNÉ	6.4	16.2	6.9	5.9	-1.6	5.3	16	17	15	12	16
KOMÁRNO	6.5	11.4	-0.5	7.2	-0.1	-0.6	35	34	35	37	35
KOŠICE - MESTO	6.1	13.9	6	9.2	-1.4	4.5	15	18	17	14	17
KOŠICE - VIDIEK	6.1	16.8	5.7	9.5	-1.9	3.8	14	19	14	11	14
LEVICE	6.3	13.1	-0.4	10.7	1.6	1.2	22	14	17	24	19
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	6	13.2	3.8	10.1	0.7	4.5	12	12	16	14	13
LUČENEC	6.3	12.5	-1	8.1	-1.1	-2	36	38	37	38	38
MARTIN	6.6	13.5	3.9	7.8	-1.6	2.4	17	28	24	23	22
MICHALOVCE	7	14.9	3.6	8.7	-0.1	3.5	8	13	9	16	10
NITRA	6.5	12.8	1.3	8.4	-0.3	1.1	30	26	28	33	32
NOVÉ ZÁMKY	5.7	11.8	-1.5	8.9	0.4	-1.1	36	32	38	36	36
POPRAD	6.5	17.9	10.6	7.9	-1.9	8.7	6	8	7	5	8
POVAŽSKÁ BYSTRICA	6.5	14.8	5.2	7.4	0.6	5.8	6	9	11	10	9
PREŠOV	6.9	18.3	9.7	6.6	-0.8	8.8	3	7	2	6	4
PRIEVIDZA	6.8	14	5.3	7	-0.9	4.5	12	16	13	17	14
RIMAVSKÁ SOBOTA	6.3	13.6	1	8.1	0.1	1.1	31	22	31	31	31
ROŽŇAVA	6.3	14.2	1.8	12.3	3.3	5.1	9	1	8	7	7
SENICA	7	12.8	1.4	9.2	-0.9	0.5	27	29	17	32	25
SPIŠSKÁ NOVÁ VES	7	18.2	8.9	6.3	-3.8	5.2	11	21	10	8	11
STARÁ ĽUBOVŇA	6.2	21.1	11.9	7.6	-1.9	10	10	6	3	1	5
SVIDNÍK	6.8	16.4	6.6	4.9	-4.2	2.4	24	36	27	22	28
TOPOĽČANY	6.5	13	3.7	6.7	-2	1.7	33	33	33	34	34
TREBIŠOV	6.5	14.8	3.6	7.3	-1.6	1.9	18	30	25	24	24
TRENČÍN	6.2	12.4	2.1	8	-2.1	0	38	37	36	35	37
TRNAVA	6.5	12.9	2.6	7.6	-0.8	1.7	28	27	29	30	30
VEĽKÝ KRTÍŠ	6.1	13.8	0.4	8.9	0.6	1.1	29	20	30	28	27
VRANOV NAD TOPĽOU	6.4	18.1	8.9	8.5	0.1	9	1	3	4	3	1
ZVOLEN	6.9	13.4	2.2	11.1	2.7	5	2	4	6	9	6
ŽIAR NAD HRONOM	6.7	12.9	1.8	9.2	-0.6	1.3	21	24	20	27	22
ŽILINA	6.5	14.5	5.2	7	-1.8	3.3	18	25	22	19	21

Ing. Renáta Dušová
OO SUSR Nové Zámky